

Wilhelminastraat in Emmen, na aanplant

Zo veel mogelijk kleur met zo min mogelijk onderhoud

Twaalfduizend vaste planten geven sjeu aan toegangsweg naar centrum Emmen

De borders in de Wilhelminastraat in Emmen werden in september 2017 opgefleurd met twaalfduizend vaste planten van Lageschaar Vaste Planten.

Het ging om plantvakken met een lengte van in totaal 350 meter. Reuvers Buro voor Groene Ruimtes maakte het beplantingsplan en Koudenburg

Goed in Groen deed de aanplant. 'Als er een goede match is tussen onze criteria, het ontwerp en de aanplant, dan heb je een perfect plan', vindt

Laurens Lageschaar.

Auteur: Sylvia de Witt

Als belangrijke toegangsweg naar het centrum bepaalt de Wilhelminastraat voor een deel het imago en de beleving van het centrum. Een aantal jaren geleden is deze straat heringericht en kwam er ook een andere beplanting: heesters. De omstandigheden bleken moeilijk voor deze heesters, want ze hadden te maken met veel schaduw en droogte. Niet alleen door de vijftig meter hoge eiken, maar ook door de bebouwing die er dicht op stond. De beplanting wilde eigenlijk niet dichtgroeien.

'De heesters werden daarom grotendeels weggehaald', vertelt Gerolf Menzo, landschapontwerper

bij de gemeente Emmen. In dit project had hij een toetsende rol. 'De heesters die het op enkele plaatsen beter deden, zijn blijven staan. De bewoners hadden ook last van meeldauw vanuit de bomen zelf. Dat was te zien op het meubilair op hun balkons. De vitaliteit van de eiken liep ook terug.'

Beplanting gevarieerder in samenstelling

In eerste instantie wilde de gemeente die bomen handhaven bij de herinrichting van de straat. Maar na de herinrichting verminderde de vitaliteit nog steeds en ook gaven ze steeds meer overlast. Er werd besloten om vier eiken alsnog weg te halen en vier jongere bomen terug te planten.

Menzo: 'De gemeente wilde andere beplanting aanbrengen die beter sluit en die gevarieerder is in samenstelling, waardoor je de fauna – de torretjes en andere insecten – betere leefomstandigheden biedt. Hierdoor kun je onder meer bladluizen op een ecologische manier bestrijden.'

Voor de planten benaderde de gemeente Emmen Laurens Lageschaar Vaste Planten. Lageschaar kweekt al meer dan veertig jaar een groot assortiment vaste planten op eigen kwekerij. Alle planten zijn soorttechte kwaliteitsplanten, voorzien van Planetproof, Groenkeur en NL Greenlabel. Daarnaast heeft deze kweker drie eenvoudige te

7 min. leestijd

beheren beplantingsconcepten ontwikkeld: Prairie Garden, Fleur Robuste en Fleur Dansante.

Systeem is niet duurder wat betreft aanleg en beheer

Laurens Lageschaar bracht in 1986 vaste planten in Nederland terug in het openbaar groen, destijds samen met de toenmalige gemeente Lichtenvoorde. Hierdoor heeft hij een enorme knowhow op dit gebied opgebouwd. 'Het duurde in totaal achttien jaar voordat we een beplantings-systeem hadden met planten die kunnen gedijen op verschillende plekken (schaduw, halfschaduw en zon) en die 100 procent voldoen, een systeem dat ook wat betreft aanleg en beheer niet duurder is dan een traditionele heesterbeplanting. De TCO (*total cost of ownership*) over tien jaar gerekend mocht niet hoger zijn dan die van een vak met heesters. Dat is ons uitgangspunt geweest.'

Ons systeem bestaat uit 'bouwstenen' en daarmee kan de architect/ontwerper een goed plan maken'

Bij het onderhoudsarme beplantingssysteem Fleur Robuste schrijft Lageschaar een plantdichtheid voor van tien planten per m². Lageschaar beschikt over een eigen moerveld, met als doel de soorteichtheid en de leverbetrouwbaarheid beter te kunnen garanderen. Bijna alle planten worden in een P9 opgekweekt en vertrekken van de kwekerij met een voldoende doorwortelde kluit. Ook beschik-

Laurens Lageschaar

ken ze over een buffer van voedingsstoffen, die het eerste seizoen langzaam vrijkomen. Dit verzekert een goede groeistart en zal de uitval tot een minimum beperken.

Geen knip- en plakwerk

'Onze planten moeten tien jaar kunnen meegaan', vertelt Lageschaar. 'Alle planten worden getest op de kwekerij. Daarna gaat er weer zo'n twee tot drie jaar overheen voordat wordt beslist om met een bepaalde plant verder te gaan. Vervolgens worden ze in het openbaar groen ook weer zo'n twee jaar gevolgd. Uiteindelijk ben je dus vijf jaar verder voordat je kunt zeggen: die plantensoort kunnen we opnemen.'

Het beplantingssysteem van Lageschaar bestaat uit 'bouwstenen' waarmee de architect een goed plan kan maken, meent Lageschaar. 'Wij ondersteunen hem daarbij met ons sortiment en onze kennis. Wij werken altijd graag met architecten, omdat je dan, oneerbiedig gezegd, niet alleen knip- en plakwerk krijgt, maar een verbreding en verdieping in de toepassing van onze planten. Wij kijken minder naar het beeld, terwijl een architect daar juist wél naar kijkt. Als er een goede match is tussen onze criteria en het ontwerp, dan heb je een perfect plan.' Voor het beplantingsconcept in de Wilhelminastraat benaderde Lageschaar Reuvers Buro voor Groene Ruimtes, waarmee hij al vaker had samengewerkt. Juist daarom verliep alles erg soepel. 'Hij herkent onze merites.'

Variatie in hoogte

In de borders stond eerst bodembedekkende heesterbeplanting met veel uitval. De gemeente Emmen wilde hier meer kleur in brengen. Dat was volgens Lageschaar nog niet zo eenvoudig, omdat er sprake was van veel schaduw door de gevels van de panden. Ook kon er niet overal diep grondwerk worden verricht. 'Het was niet de makkelijkste plek om iets nieuws te beginnen in een gemeente, maar het is toch gelukt. Goede plantenkennis en een grondige voorbereiding waren hierbij belangrijke schakels. Het was echt een uitdaging om hier iets te neer te zetten wat wél goed zou gaan.'

Gekozen werd voor robuuste planten, met aanvullende soorten om variatie in hoogte te krijgen. De hoogte van de beplanting was belangrijk voor de gemeente, omdat de borders langs een vrij drukke weg met oversteekplaatsen liggen. Daarnaast zou door hoge beplanting het zicht op aangrenzende winkels verdwijnen. In het eerste ontwerp van Reuvers zaten volgens de gemeente te veel hoge elementen.

Menzo: 'Wij wilden een maximale hoogte van 60 tot 80 centimeter, eventueel met een enkele uitschieter naar boven, omdat automobilisten een goed overzicht moeten hebben om te kunnen zien of er mensen willen oversteken.'

'Dat werd dus aangepast', vertelt Lageschaar. 'Maar op plaatsen waar dit kon, is gelukkig wél hogere beplanting gekomen, zoals enkele siergrassen. Anders krijg je geen mooie structuren met hoogteverschillen, wat ten koste gaat van de natuurlijke uitstraling.' De aanpassing van het sortiment verliep volgens Menzo in goede harmonie: 'Dus daar zijn we heel tevreden over.'

Kwaliteitsplanten en grondverbetering

Het beplantingsontwerp voor de borders in de Wilhelminastraat was in het voorjaar van 2017 al gereed, maar uiteindelijk kon de aanplant van 12.000 vaste planten pas in september plaatsvinden. 'Wij hadden het liever over de winter heen getild', vertelt Wilfried Reuvers van Reuvers Buro voor Groene Ruimtes. 'Want alle vaste planten waren toen al bijna uitgebloeid. Als je de aanplant in het voorjaar doet, zien de bewoners direct resultaat. Dan bloeit er van alles. Nu stond de aanplant er nog maar net in de winter. Ik kwam daar een keer op de fiets langs en zag een paar scholieren er dwars doorheen banjerden. Dat was net op een gedeelte waar geen paaltjes stonden. Als er al bloeiende planten hadden gestaan, was dat minder snel gebeurd. Maar het is best goed gelukt en het heeft donders mooi gebloeid het afgelopen voorjaar.'

Volgens Menzo heeft het ook voordelen om vaste planten in het najaar te planten. 'Het had zelfs onze voorkeur, omdat ze dan in het voorjaar al wat gesetteld zijn en uit kunnen groeien voordat het onkruid een kans krijgt. Het moment was gewoon daar. Daarnaast ging er een kapaanvraag voor vier grote volwassen eiken aan vooraf. In het voorjaar zit je met de Flora- en faunawetgeving en het eerstvolgende moment om die te kappen was het najaar, dus het kwam zo uit.' De extreme droogte dit jaar was wel lastig, meent hij. 'Maar een voordeel van gevarieerde beplanting is dat je altijd planten hebt die het goed doen en soorten die het wat minder doen. Het is natuurlijk levend materiaal. Op deze manier ontstaat een betere balans.'

In het beplantingsontwerp is er gekozen voor sterke plantensoorten, omdat de bodem niet echt gemakkelijk was door de schaduwwerking en de eiken die er nog stonden. 'Dat vergde wel wat toegepaste beplantingsleer', meent ook Reuvers. 'De heesters die er nog stonden en het niet goed

deden, moesten we hergebruiken. Ze kwamen weliswaar heel mooi uit tussen de vaste planten van Lageschaar, maar omdat ze in de verkeerde tijd zijn herplant, net voor de winter, bleven er niet veel over. Het is wel grappig: in de zomer kon je precies het verschil zien tussen wat door Koudenburg en Lageschaar is gedaan en wat er al stond.'

Mooi doorwortelen voor de winter

Jan Koudenburg van Koudenburg Goed in Groen deed het grondwerk en een jaar lang het onderhoud. Reuvers werkt veel voor Koudenburg en *vice versa* en logischerwijs vroeg Reuvers of Koudenburg interesse had in dit project. Het viel hem op dat er weinig organische stoffen in de grond zaten. Daarop bracht hij de nodige bodemverbetering aan, organisch materiaal. 'We hebben de grond voorzichtig gemengd en bewerkt en ik moet zeggen: met een heel goed resultaat. Het organisch materiaal is in overleg met Lageschaar samengesteld.

Lageschaar is heel sterk in het neerzetten van een mooi assortiment op armere gronden.' Koudenburg werkt over het algemeen graag met compost, champost en tuinturf. Daarvan maakt hij een mix. Dit deed hij ook voor de bodem in de Wilhelminastraat en Lageschaar keurde die goed. Verder lagen de beplantingsvakken iets te laag ten opzichte van de verharding, waarop Koudenburg nog nieuwe grond aanbracht. Twee weken later kwam de beplanting. Koudenburg vond het in tegenstelling tot Reuvers prettig dat dit vroeg in de herfst gebeurde, omdat de vaste planten dan nog wat konden doorwortelen voor de winter.

'Achteraf gezien ben ik ook blij dat we het in de herfst hebben gedaan. We hebben ze nu al zeker tien keer water gegeven. Als we ze in het voorjaar

hadden geplant, hadden ze niet zoveel succes gehad als nu door de extreem droge zomer. Ik denk dat iedereen in het voorjaar blij verrast was met het resultaat. En ik vind dat de beplanting er echt fantastisch uitziet, vooral na zo'n droge zomer. Iedereen kijkt natuurlijk naar de bloeiende planten, maar wij kijken altijd eerst naar de grond. Je kunt de mooiste, duurste en chicste beplanting in apengrond zetten, maar dan komt er niks van terecht.'

Ieder project is uniek

Iedereen heeft zo zijn wensen; het is een uitdaging om samen tot een mooi plan te komen. Maar alle partijen zijn er goed uitgekomen. Het eerste jaar

moet de beplanting goed aanslaan, het tweede jaar moet alles goed sluiten. Daarna ben je pas waar je zijn moet, vindt Lageschaar. 'Ieder project is uniek. Iedere keer opnieuw vragen en kijken we wat de omstandigheden zijn, wat de grondsoort is. Elk mengsel wordt daarop afgestemd. Je kunt niet even snel een nieuw plan maken. Straks wordt er gemonitord hoe de planten erbij staan en zal er met de gemeente worden overlegd wat er eventueel nog moet worden verbeterd. Maar de bewoners zijn zeer tevreden, en daar doe je het uiteindelijk voor.' Ook moeten de beheerskosten voor de gemeenten gunstig zijn, want dat is het uitgangspunt van Lageschaar: een mooi beeld creëren voor de bewoners en daarbij de kosten in de hand houden.

'Een van de uitgangspunten van ons systeem is: zoveel mogelijk kleur met zo min mogelijk onderhoud. De planten zijn uiteraard goed geselecteerd, maar toch groeien ze in schaduw altijd wat minder dan in ideale omstandigheden. Makkelijke plekken zijn er voldoende, maar het is ook een uitdaging om van een moeilijke plek iets te maken. En dat is gelukt. Ik vind het een zeer geslaagd project', besluit Lageschaar.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/27520/zo-veel-mogelijk-kleur-met-zo-min-mogelijk-onderhoud

